

Struktura a vztahy / Vztahy a struktura

Důraz na strukturu je důležitý tam, kde se – obvykle nevědomky a předsudečně – předpokládá nějaká „substance“; naproti tomu je chybný a matoucí, když u popření substance zůstává a na strukturu redukuje vše. Co to vlastně je „struktura“? Jsou to vztahy, spojitosti; ale v tom je právě ten problém: vztahy mezi čím? Spojitosti čeho s čím? Nemůžeme tuto nesnáz vyřešit tím, že řekneme, že jde jen o další vztah, totiž o vztahy mezi vztahy, ani že jde o další souvislost, totiž o souvislost mezi souvislostmi. Není to možné jednak proto, že zůstává zcela nevyjasněno, jak by bylo možno pojmout (myšlenkově uchopit), co to je vztah mezi dvěma vztahy (ani co to je souvislost dvou souvislostí), ale zejména proto, že vůbec nemáme ponětí, co by to mohl být vztah „o sobě“, tj. vztah mezi „ničím“ a jiným „ničím“. Vztah byl vždycky chápán jako vztah mezi něčím dvojnásobným (eventuelně vícenásobným), a tak nadále zůstává otevřenou otázkou, jaká je povaha tohoto „něčeho“.

(Písek, 081026-1.)